

Stockholms
stad

Årsrapport 2016

Enskede-Årsta- Vantörs stadsdels- nämnd

Rapport från
Stadsrevisionen

Nr 13, 2017

Dnr 3.1.2-37/2017

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Årsrapport 2016 för Enskede-Årsta- Vantörs stadsdelsnämnd

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds verksamhet under 2016. Revisorerna har den 16 mars 2017 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd för yttrande senast den 30 juni 2017.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens resultat för 2016 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Nämndens ekonomiska utfall är i nivå med budgeten.

Revisionskontoret har genomfört en granskning av nämndens arbete med det kommunala aktivitetsansvaret. Granskningen visar att stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret bör tydliggöras samt att det bör skapas formella forum för samverkan.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms i huvudsak ha varit tillräcklig. Det finns en i huvudsak ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. Prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året. Årets uppföljningar har identifierat ekonomiska problem inom verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg. Nämnden har beslutat om åtgärder, men dessa har ännu inte fått full effekt.

Revisionskontoret har genomfört ett antal granskningar av nämndens interna kontroll. Granskningarna omfattar handläggning och dokumentation i enlighet med DUR, anhörigstöd, informationssäkerhet och registerkontroll av personal inom fritidsverksamhet. Några brister har noterats i samband granskningarna. Bristerna är dock inte av den omfattningen att de påverkar den sammanfattande bedömningen av nämndens interna kontroll.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har i huvudsak beaktat revisorernas synpunkter och rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är bland annat skapa en rutin som möjliggör kontroller/stickprov av fakturerade resor för persontransporter.

Innehållsförteckning

1	Årets granskning	1
2	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.1.1	<i>Driftverksamhet</i>	2
2.1.2	<i>Investeringsverksamhet</i>	3
2.2	Verksamhetsmässigt resultat	4
3	Intern kontroll	6
4	Bokslut och räkenskaper	8
5	Uppföljning av tidigare års granskning	8
	Bilaga 1 - Årets granskningar	9
	Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	15
	Bilaga 3 - Bedömningskriterier	19

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 3*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 1*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 2*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden den 5 april 2016 i samband med genomgång av 2015 års granskning och avstämning inför 2016.

Granskningsledare har varit Susanne Eriksson vid revisionskontoret och Annika Hansson vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2016:

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget-avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	2 785,1	2 811,1	-26,0	-0,9 %	-32,5
Intäkter	-510,8	-546,4	35,6	7,0%	34,8
Verksamhetens nettokostnader	2 274,3	2 264,7	9,6	0,4 %	2,3
Kapitalkostnader	13,3	11,6	1,7	12,8 %	-0,7
Driftbudgetens nettokostnader	2 287,6	2 276,3	11,3	0,5 %	1,5
Justerat netto, efter resultatöverföringar	2 287,6	2 285,0	2,6	0,1 %	0,4

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall, efter resultatöverföringar, avviker med + 2,6 mnkr i förhållande till budgeten. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

Nämndens ursprungliga budget har i samband med kommunstyrelsens beslut i avstämningsärendet och tertialrapporter justerats med + 43,4 mnkr netto. Justeringarna beror främst på prestationsförändringar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning, medel för att kunna erbjuda feriarbeten till stadsdelens ungdomar, kompensation för lokaler med hög hyra samt medel för demokrati och utveckling.

De största avvikelserna finns inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg (-36,1 mnkr), förskolan (+14,7 mnkr) samt äldreomsorg (+18,7 mnkr).

Individ- och familjeomsorgens underskott finns i sin helhet inom enheten för barn och unga. Bakgrunden till underskottet är främst en ökad tillströmning av ärenden, komplexa ärenden med kostsamma placeringar samt en hög personalomsättning. Nämnden har med anledning av situationen upprättat en handlingsplan som

innehåller åtgärder för hur både den ekonomiska situationen och personalsituationen ska förbättras. Enligt nämnden har åtgärderna gett effekt vilket t.ex. resulterat i att personalomsättning på enheten har minskat.

Överskottet inom förskolan beror på fördröjning av lokalprojekt, försenade rekryteringar samt att centralt reserverade medel inte har förbrukats.

Överskottet inom äldreomsorgen finns i sin helhet på beställarsidan och beror på ett minskat vård- och omsorgsbehov. Det minskade behovet finns både inom särskilt boende och servicehus. Trots att antalet personer med hemtjänst har ökat har antalet utförda hemtjänststimmar minskat. Den minskade efterfrågan medför minskade intäkter för utförarna vilket resulterat i att dessa redovisar ett underskott.

Nämnden har resultatenheter inom verksamhetsområdena förskola, äldreomsorg, socialpsykiatri och funktionsnedsättning. Jämfört med år 2015 har resultatfonden och resultatenheternas samlade överskott ökat med 8,8 mnkr. Efter resultatöverföring till 2016 uppgår det samlade överskottet i resultatfonden till 54,2 mnkr. En resultatenhet har haft underskott två år i rad och kommer därför enligt stadens regler att avvecklas.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.1.2 Investeringsverksamhet

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget- avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Investeringsplan					
Utgifter	43,1	41,9	1,2	2,8 %	5,5
Inkomster	0,0	-0,7	0,7	-	0,1
Nettoutgifter	43,1	41,2	1,9	4,4 %	5,6

Nämndens nettobudget för investeringar i parker samt maskiner och inventarier uppgick 2015 till 43,1 mnkr. I förhållande till investeringsplanen redovisas en avvikelse om + 1,9 mnkr. Avvikelsen beror i huvudsak på förseningar i planerade projekt på grund av vakanser bland nyckelpersoner hos både förvaltningen och trafikkontoret.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2016 bedöms i allt väsentligt förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

I verksamhetsberättelsen anges att nämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål har uppfyllts. Av fullmäktiges 26 verksamhetsmål bedöms att sju uppfylls delvis. Revisionskontoret delar nämndens bedömning utom vad gäller verksamhetsmålet ”Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet”.

Revisionskontoret delar inte nämndens bedömning att målet ”*Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet*” är uppnått. I jämförelse med 2015 har ufallet för fyra indikatorer försämrats, bland annat vad gäller kontinuiteten i hemtjänsten, och nämnden uppnår inte sina uppsatta målvärden för cirka hälften av fullmäktiges indikatorer. De brukarundersökningar som genomförts inom äldreomsorgen visar att de äldre inte är helt nöjda med den hemtjänst som ges, måltider och trygghet.

”*Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor*” bedöms av nämnden som delvis uppfyllt. Nämnden uppnår inte årsmålet om att nämndens förskolor ska ha minst 25 procent förskollärare. Nämnden beskriver att det är brist på förskollärare och erbjuder studenter praktik för att locka dessa till områdets förskolor efter avslutad utbildning.

Nämnden bedömer att verksamhetsmålet ”*Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla*” uppnås delvis. Bland annat uppnås inte årsmålet för andelen insatser som avslutats enligt plan inom missbruksvården. Orsaker som anges för att insatserna inte alltid avslutas enligt plan är att vården övertagits av annan huvudman eller att personen har återfallit i missbruk. Den brukarundersökning som gjorts inom socialpsykiatrin visar på lägre resultat än förra året, bl.a. vad gäller nöjdheten med hur utredningen av behovet av stöd har genomförts.

Verksamhetsmålet ”*Energianvändningen är hållbar*” bedöms av nämnden som delvis uppfyllt. Målet för köpt energi uppnås inte. Nämnden har antagit fram en klimat- och miljöhandlingsplan som kommer att fungera som ett strategiskt styrdokument för hela förvaltningen.

"Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva" bedöms av nämnden som delvis uppfyllt. Nämnden uppnår inte årsmålen för kommunala visstidsanställning och antalet ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi. Därutöver uppnås inte målet för andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Nämnden bedömer att verksamhetsmålet *"Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor"* uppnås delvis då målen för sjukfrånvaron inte uppnås. Sjukfrånvaron har ökat under året och uppgår till 8,8 procent (8,2 procent år 2015) vilket överstiger nämndens årsmål om 7,5 procent. Under året har nämnden arbetat med att implementera stadens handlingsplan för en bättre arbetsmiljö för socialsekreterare, biståndshandläggare och chefer vilket lett till introduktionen för nyanställda socialsekreterare har utvecklats. Därutöver har personalsituationen förbättrats genom att enhetschefer och biståndshandläggare har rekryterats.

"Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering" bedöms av nämnden som delvis uppfyllt. Enligt resultatet från de brukarundersökningar som genomförs inom dagverksamhet, funktionsnedsättning, socialpsykiatri och förskola når nämnden inte årsmålen för andel brukare som inte upplever diskriminering.

Verksamhetsmålet *"Stockholm är en tillgänglig stad för alla"* uppnås delvis. De brukarundersökningar som genomförts visar att nämnden inte uppnår de satta årsmålen för bl.a. brukarnas delaktighet vid upprättande av genomförandeplaner, fungerande bostad och trygghet i LSS-boenden.

I de brukarundersökning som genomförts har svarfrekvensen varierat mellan 21 procent och 65 procent. Högst svarsfrekvensen har äldreomsorgens olika områden.

En granskning som revisionskontoret har genomfört av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret¹ visar att arbetsmarknadsnämnden tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna bör tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret samt skapa formella forum för samverkan. Vidare har nämndens arbete med anhörigstöd granskats. Granskningen visar bland annat att arbetssätten för att nå anhöriga inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden bör utvecklas.

¹ Kommunala aktivitetsansvaret innebär att hemkommunen löpande under året ska hålla sig informerad om hur ungdomar mellan 16 till 19 år som inte går i gymnasieskolan håller sig sysselsatta samt erbjuda lämpliga insatser efter behov.

3 Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan. Av redovisningen framgår att vissa brister har noterats vad gäller nämndens arbete med informationssäkerhet, kvalitetssäkring av DUR-metodiken samt dokumentation av registerkontroll av personal inom fritidsverksamhet. Bristerna är dock inte av den omfattningen att de påverkar den sammanfattande bedömningen.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. En granskning av nämndens verksamhetsplan för år 2016 visar att nämndens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara och uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter. Uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra sker årligen.

Årets uppföljningar har identifierat ekonomiska problem inom verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg. Underskottet finns inom enhet barn och unga och förklaras främst av en ökad tillströmning av ärenden, komplexa ärenden med kostsamma placeringar samt en hög personalomsättning. Nämnden har upprättat en handlingsplan som innehåller åtgärder för hur både den ekonomiska situationen och personalsituationen ska förbättras. En uppföljning och revidering av handlingplanen har gjorts under hösten. De åtgärder som hittills har vidtagits har inte gett full effekt. Åtgärderna ska dock ses som långsiktiga.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god. Mindre avvikelser i prognossäkerheten finns inom verksamhetsområden individ- och familjeomsorg, förskola, och äldreomsorg.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2016	Tertial- rapport 2 2016	Bokslut 2016	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudgetens nettokostnader före resultat- överföringar	2 276,7	2 277,7	2 276,3	1,4	0,1 %
Justerat netto, efter resultat- överföringar	2 271,6	2 277,2	2 285,0	-7,8	-0,3 %
Netto- investeringar	41,1	43,1	41,2	1,9	4,4 %

Nämnden antog i samband med verksamhetsplanen 2016 ett nytt system för intern kontroll. Systemet redogör för hur ansvaret för den interna kontrollen fördelas och hur planering och uppföljning ska göras samt hur arbete med genomförandet av den interna kontrollen ska gå till. Nämndens riskanalys bedöms fånga upp väsentliga risker och internkontrollplan innehåller i huvudsak tillräckliga kontrollaktiviteter.

Kontrollerna enligt internkontrollplanen har genomförts och avvikelser dokumenterats. Kontrollerna visade bland annat att barnperspektivet behöver utvecklas ytterligare vid utredning och dokumentation inom flera av förvaltningens verksamhetsområden. Vidare noterades att regelbundna kontroller av redovisning är fortsatt viktigt för att behålla kvaliteten i redovisningen liksom regelbunden kontroll och utbildning inom inköp och avtalstrohet.

Revisionskontoret har genomfört ett antal granskningar av nämndens interna kontroll, *se bilaga 1*. Granskningarna har omfattat stadens ekonomisystem, informationssäkerhet och registerkontroll av personal inom fritidsverksamhet. Vidare har granskningar genomförts av handläggning och dokumentation i enlighet med DUR, kundfakturerings avseende barnomsorgsavgifter, lönerutiner, utbetalningar till externa utförare avseende HVB-hem.

Vissa brister har noterats men dessa är inte av sådan omfattning att de väsentligt påverkar bedömningen av nämndens interna kontroll. I *bilaga 2* sammanfattas revisionskontorets granskningar med bedömningar och lämnade rekommendationer.

4 Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 2*.

Uppföljning visar att nämnden i huvudsak har beaktat revisionens rekommendationer. Den väsentligaste rekommendationen som återstår att genomföra är bland annat skapa en rutin som möjliggör kontroller/stickprov av fakturerade resor för persontransporter.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2016- mars 2017

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga (nr 10, 2016)

En granskning har genomförts av arbetet med kommunala aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga arbetslösa 20-29 år. I granskningen ingick arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Spånga-Tensta.

Granskningen visar att arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden erbjuder och följer upp insatser inom ramen för kommunala aktivitetsansvaret samt till unga arbetslösa. Uppföljningen kan utvecklas genom en övergripande utvärdering och analys av om insatserna inom jobbtorgens verksamhet ger effekter och motsvarar de behov som finns hos stadens unga arbetslösa 20-29 år. Arbetsmarknadsnämnden bör tillsammans med utbildningsnämnden och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd tydliggöra stadsdelsnämndens roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret samt skapa formella forum för samverkan.

Anhörigstöd

Revisionskontoret har genomfört en granskning av nämndens styrning och uppföljning av insatser för anhörigstöd inom äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Granskningen visar att stadsdelsnämnden erbjuder anhörigstöd inom de granskade verksamhetsområdena, men att stödet är mer utvecklat inom äldreomsorgen. Stadsdelsnämndens anhörigkonsulent erbjuder bland annat vägledande samtal, anhöriggrupper, utbildningar och föreläsningar. Tillsammans med biståndsbedömda insatser bidrar detta till att stadsdelsnämnden erbjuder olika typer av stödformer. Vidare visar granskningen att stadsdelsnämnden samverkar med andra aktörer för att nå anhöriga. Tyngdpunkten av dessa insatser ligger inom äldreomsorgen.

Stadsdelsnämnden har inte gjort någon uppföljning av stödets totala omfattning och kvalitet samt av huruvida det stöd som erbjuds motsvarar målgruppens efterfrågan och behov. Detta beror delvis på att systematisk dokumentation av anhörigstödet inte sker.

Stadsdelsnämnden rekommenderas att utveckla arbetssätt för att nå anhöriga inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden samt att beakta att vissa grupper kan behöva information på andra språk än svenska. Vidare rekommenderas stadsdelsnämnden att säkerställa att det stöd som erbjuds är anpassat efter den anhöriges behov samt att utveckla metoder för att dokumentera och följa upp stödinsatsernas omfattning och kvalitet.

Intern kontroll

Granskning av stadens ekonomisystem Agresso

År 2012 beslutade kommunfullmäktige att staden skulle implementera ett kommungemensamt ekonomisystem. Ett kommungemensamt ekonomisystem ger bland annat ökade möjligheter till övergripande styrning samt utveckling av redovisningen. Ekonomisystem Agresso M4 driftsattes på stadens förvaltningar den 4 maj 2015.

Syftet med granskningen är att bedöma nivån av intern kontroll avseende systemet Agresso.

Inom förvaltningen finns det ansvariga utsedda för att hantera Agresso. Ekonomisystemet omfattas i nämndens riskanalys och det utförs avstämningar mellan Agresso och försystem samt kontroll av finansiell information i Agresso.

Granskningen visar att det finns fungerande rutiner för tilldelning av behörigheter däremot saknas dokumentation för kontroll av behörigheter. Det sker heller ingen uppföljning av loggade förändringar av attestbehörighet. Det framkommer även att nämnden har flertalet användare i systemet som inte varit inloggade inom 90 dagar, dvs. inte är frekventa användare.

Sammanfattningsvis bedöms den interna kontrollen för Agresso vara i huvudsak tillräcklig. Nämnden rekommenderas att bedriva en aktiv behörighetsadministration, dokumentera kontroller av behörigheter samt upprätta en rutin för uppföljning av loggar avseende ändringar i attestbehörighet.

Informationssäkerhet

Med informationssäkerhet avses alla aktiviteter som syftar till bevarandet av konfidentiella uppgifter, riktighet och tillgängligheten hos information. Oavsett hur informationen är lagrad måste den hanteras och skyddas på korrekt sätt. I stadens riktlinjer för informationssäkerhet anges på vilket sätt verksamheterna ska agera för att initiera, införa, behålla och förbättra informationssäkerheten i staden.

Syftet med granskningen är att bedöma hur nämnden arbetar med informationssäkerhet utifrån stadens riktlinjer.

Granskningen visar att det endast till vissa delar finns ett systematiskt arbete och uppföljning av informationssäkerhet utifrån stadens riktlinjer. Det saknas en formaliserad och definierad organisation gällande informationssäkerhet inom nämnden. Nämnden genomför årligen väsentlighets- och riskanalyser inom ramen för internkontrollarbetet. Riskanalysen har dock inte någon koppling till informationssäkerhet. Nämnden har inte genomfört någon utbildning kopplat till informationssäkerhet under året. Nämnden tillämpar inte stadens centrala system RISK vad gäller rapportering av incidenter avseende informationssäkerhet. Enligt nämnden hanteras och rapporteras flertalet av uppkomna incidenter direkt till driftsleverantören. Granskningar visar också att det inte genomförs någon löpande uppföljning av området informationssäkerhet.

Nämnden rekommenderas att kontinuerligt genomföra informationsklassificeringar och riskanalyser samt koppla klassificeringen till arbetet med riskanalysen. Vidare bör nämnden tydliggöra hur incidenthantering, uppföljning och rapportering gällande informationssäkerhet ska ske. Nämnden bör även säkerställa vad som ska rapporteras som incident avseende informationssäkerhet. Nämnden bör överväga att utbildningar kopplat till informationssäkerhet genomförs.

Registerkontroll av personal inom fritidsverksamhet

Lag om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn (2013:852) innebär en skyldighet för den som erbjuder anställning, ett uppdrag eller en praktiktjänstgöring inom vissa verksamheter att på begäran visa upp ett utdrag ur belastningsregistret, om arbetet som ska utföras innebär direkt eller regelbunden kontakt med barn. Arbetsgivaren har inte rätt att behålla utdraget eller ta en kopia av det. Lagstiftningen ger arbetsgivaren endast rätt att göra en anteckning om att utdraget har visats upp.

En granskning har genomförts av den fritidsverksamhet som bedrivs i egen regi med syfte att bedöma om nämnden hanterar registerkontroll av personal i enlighet med lagstiftning och avtal. För denna typ av verksamhet är inte skollagen tillämplig. I stadsdelsområdet stadsdelsnämnden finns nio fritids- och ungdomsgårdar varav tre drivs på entreprenad och sex drivs i kommunal regi.

För den fritidsverksamhet som bedrivs i egen regi ska enligt nämndens rutin alltid registerutdrag uppvisas av den som erbjuds anställning. Rutinen är inte dokumenterad. I den verifierande granskningen framgår dock inte att kontroll av registerutdrag har genomförts då det i de granskade personalakterna inte finns någon anteckning om att utdraget har visats upp.

Revisionskontorets granskning visar att det saknas dokumentation över registerkontroll av personal. Stadsdelsnämnden bör säkerställa att nämndens rutin även omfattar att anteckning ska göras om att utdrag ur belastningsregistret har uppvisats för att säkerställa att hanteringen av begäran om registerutdrag överensstämmer med gällande lagstiftning.

Handläggning och dokumentation i enlighet med DUR för personer med funktionsnedsättning

En granskning har genomförts av om nämnden har rutiner för att säkerställa att handläggning och dokumentation sker i enlighet med DUR för personer med funktionsnedsättning. I stadens budget och riktlinjer för handläggning av insatser enligt LSS anges att utredningsmetodikerna DUR ska användas. DUR - Dokumentation, Utvärdering och Resultat - är ett verktyg för att systematiskt utreda, dokumentera och utvärdera insatser till personer med funktionsnedsättningar. Syftet med DUR är att öka kvaliteten och rättssäkerheten i myndighetsutövningen.

Granskningen visar att nämnden tillämpar stadens anvisningar för DUR. Den verifierande granskningen visar dock att brukarperspektivet i vissa fall inte beskrivs tydligt i utredningen. I ett fall är det även otydligt om brukaren har deltagit vid utredningstillfället.

Granskningen visar vidare att nämnden utför kvalitetsäkring och egenkontroll av DUR, men att detta inte sker på ett systematiskt sätt och dokumenteras.

Sammanfattningsvis bedöms nämnden ha rutiner för att säkerställa att handläggning och dokumentation sker i enlighet med DUR för personer med funktionsnedsättning. Nämnden rekommenderas att utveckla en systematisk kvalitetssäkring av DUR-metodiken, framförallt avseende den enskildes uppfattning om sina behov och hur dessa kan tillgodoses. Genomförd kvalitetssäkring bör även dokumenteras.

Granskning av kundfakturering avseende barnomsorgsavgifter

En granskning har genomförts av kundfakturering avseende barnomsorgsavgifter. I granskningen ingick servicenämnden och samtliga stadsdelsnämnder. Granskningen visar att nämnden har utsedda köhandläggare för hanteringen av barnomsorgsavgifter. Nämnden upprättar och följer upp avbetalningsplaner längre än sex månader samt obetalda fakturor. Det finns tydliga riktlinjer och rutiner för uppsägning av plats. Den sammantagna bedömningen är att den interna kontrollen av kundfakturering avseende barnomsorgsavgifter är tillräcklig.

Lönerutiner med fokus på faktorer som påverkar löneskulden
Granskning har skett av nämndens rutiner för att minimera risken för att löneskulder uppkommer. Granskningen har även omfattat nämndens rutiner då en löneskuld uppkommer.

Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen avseende sådana faktorer som påverkar löneskulden som tillräcklig då nämnden har rutiner för kontroll av löner före och efter lönekörning samt åtgärder om löneskulder ändå uppstår.

Kontoanalys, uppföljning samt manuella betalningar

En uppföljande granskning har genomförts av om de brister avseende förtroendekänsliga poster som noterades vid föregående års granskning har åtgärdats. Granskningen visar att nämnden löpande informerar om angivande av syfte och deltagare, beslut och momsavdrag avseende förtroendekänsliga poster.

Granskningen visar att nämnden har rutiner med angivna kontroller för manuella betalningar. Nämnden genomför löpande kontroller av manuella betalningar. Den verifierande granskningen visar inte på några brister.

Mot bakgrund av ovanstående granskningsmoment görs bedömningen att den interna kontrollen avseende kontoanalys och manuella utbetalningarna tillräcklig.

Utbetalningar till externa utförare avseende HVB-hem
Granskning har genomförts av om den interna kontrollen är tillräcklig i samband med att utbetalning av ersättning till externa utförare inom hem för vård och boenden (HVB).

Nämnden har en rutin som beskriver arbetsgången vid fakturahantering och vem som är ansvarig för de olika kontrollmomenten. Utöver denna rutin utgår nämnden från stadens centrala rutiner och riktlinjer.

Sammanfattningsvis bedöms att den interna kontrollen avseende utbetalning av ersättningar till externa utförare som i huvudsak tillräcklig.

Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2014	Statsbidrag för flyktingmottagande Nämnden rekommenderas att se över rutinerna för ansökan om barnomsorg för barn till asylsökande, förbättra rutinerna för att säkerställa att bidrag söks för alla de ersättningar som finns genom att tydliggöra rutinerna inom individ- och familjeomsorg samt äldre och funktionshinder samt att ta med rutinerna avseende statsbidrag till flyktingverksamheten.	X			Nämnden har reviderat och i förekommande fall tagit fram skriftliga rutiner för återsökning av statsbidrag inom individ- och familjeomsorg, äldreomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning.	
P 3/ 2016	Förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre (nr 3, 2016) Nämnden rekommenderas att utveckla systematiken i uppföljning och utvärdering i de hälsofrämjande insatserna. Vidare är informations-spridningen rörande aktiviteter som finns för äldre i ordinärt boende ett utvecklingsområde.	X			Nämnden har tagit fram en informationsfolder med uppgift om sociala mötesplatser etc. Folderna delas ut vid hembesök eller vid kontakt med förvaltningen. Information ges också via lokaltidningen och nämndens lokala råd. Nämnden följer systematiskt upp och utvärderar de insatser som erbjuds. Detta sker bl.a. genom en årlig brukarundersökning, dialog med brukare efter avslutad aktivitet samt att personalen själva utvärderar de aktiviteter som erbjudits.	
ÅR 2015	Persontransporter – uppföljning Nämnden rekommenderas att stärka den interna kontrollen genom att upprätta rutiner som gör det möjligt att kontrollera om resorna är genomförda och att avbokade resor debiterats korrekt. Det bör också kontrolleras att restiden är rimlig i förhållande till resans längd.		X		Nämnden har tagit fram en rutin för beställning, kontroll och attest av transporter. Rutinen innehåller dock inte någon information om vilka kontroller/stickprov som ska genomföras.	2017
ÅR 2015	Förekomsten av avtal och avtalstrohet inom socialpsykiatrin Nämnden bör säkerställa att lojalitet mot tecknade avtal inom socialpsykiatrin systematiskt följs upp. Vidare bör nämnden säkerställa tillförlitligheten i redovisningen när det gäller kontering av verksamhet.	X			Nämnden genomför uppföljning inom ramen för individuppföljningen. Vid avsteg från ramavtalet tecknas ett individuellt avtal samt att socialnämndens avstegs-dokument fylls i.	

Granskningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2015	Återsökning av assistansmedel från försäkringskassan för utförare i egen regi och hantering av LASS-kostnader Nämnden bör överväga att upprätta rutiner för att säkerställa att eventuella ersättningskrav på Försäkringskassan eller utförare bevakas.	X			Nämnden har tagit fram en rutin för återsökning av assistansmedel från försäkringskassan. Rutinen är översiktlig men bedöms i huvudsak vara tillräcklig för att säkerställa att ersättningskrav på försäkringskassan eller utförare bevakas.	
ÅR 2015	Utbetalning av försörjningsstöd Nämnden rekommenderas att dokumentera de löpande kontroller som genomförs. Vidare bör nämnden se över rutinen för uppföljning av bankkontonummer för att säkerställa utbetalningen alltid sker till rätt person.		X		Nämnden har tagit fram en rutin för "Internkontroll utbetalningar försörjningsstöd". Rutinen innehåller uppgift om de kontroller som ska genomföras vid utbetalning till bankkontonummer. Rutinen bedöms i huvudsak vara tillräcklig. Nämnden har inte presenterat någon rutin för vilka övriga kontroller som görs innan utbetalning av försörjningsstöd.	2017
ÅR 2015	Intäktsredovisning Nämnden bör överväga att dokumentera de övriga rutiner som används för kontroll och avstämning av intäkter.	X			Nämnden har tagit fram dokumenterade rutiner för hantering av avgifter och hyror inom äldreomsorg samt obetalda avgifter och hyror inom funktionsnedsättning och social-psykiatri. Kontroll av intäkter inom förskolan sker enligt stadens rutin och utförs av serviceförvaltningen.	
ÅR 2015	Analys av transaktioner på konton av ekonomisk eller förtroendekänslig betydelse Nämnden rekommenderas att säkerställa att transaktioner som avser förtroendekänsliga poster är fullständiga. Rekommendationen gäller även händelser som avser kurser, resor och konferenser.	X			Nämnden har en samarbetsyta med information om rutiner, blanketter mm avseende ekonomi och har nyligen även gjort med motsvarande inom personalområdet för chefer, Chefverktyg. Ekonomiavdelningen har under året genomfört kontroll av förtroendekänsliga poster.	
P 10/ 2016	Aktivitetsansvaret och arbetsmarknadsinsatser till unga (nr 10, 2016) Nämnden bör tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden tydliggöra stadsdelsnämndens roll och ansvar i arbetet med kommunala aktivitetsansvaret samt skapa formella forum för samverkan					2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2016	Anhörigstöd Stadsdelsnämnden rekommenderas att utveckla arbetssätt för att nå anhöriga inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden samt att beakta att vissa grupper kan behöva information på andra språk än svenska. Vidare rekommenderas stadsdelsnämnden att säkerställa att det stöd som erbjuds är anpassat efter den anhöriges behov samt att utveckla metoder för att dokumentera och följa upp stödinsatsernas omfattning och kvalitet.					
ÅR 2016	Granskning av stadens ekonomisystem Agresso Nämnden rekommenderas att bedriva en aktiv behörighetsadministration, dokumentera kontroller av behörigheter samt upprätta en rutin för uppföljning av loggar avseende ändringar i attestbehörighet.					2017
ÅR 2016	Informationssäkerhet Nämnden rekommenderas att kontinuerligt genomföra informationsklassificeringar och riskanalyser samt koppla klassificeringen till arbetet med riskanalysen. Vidare bör nämnden tydliggöra hur incidenthantering, uppföljning och rapportering gällande informationssäkerhet ska ske. Nämnden bör även säkerställa vad som ska rapporteras som incident avseende informationssäkerhet. Nämnden bör överväga att utbildningar kopplat till informationssäkerhet genomförs.					2017
ÅR 2016	Registerkontroll av personal inom fritidsverksamhet Granskning visar att det saknas dokumentation över registerkontroll av personal. Nämnden bör säkerställa att rutinen även omfattar att anteckning ska göras om att utdrag ur belastningsregistret har uppvisats för att säkerställa att hanteringen av begäran om registerutdrag överensstämmer med gällande lagstiftning.					2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2016	<p>Handläggning och dokumentation i enlighet med DUR för personer med funktionsnedsättning</p> <p>Nämnden rekommenderas att utveckla en systematisk kvalitetssäkring av DUR-metodiken, framförallt avseende den enskildes uppfattning om sina behov och hur dessa kan tillgodoses. Genomförd kvalitetssäkring bör även dokumenteras.</p>					2017

Bilaga 3 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.